

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ЛАБОРАТОРІЯ УДОСКОНАЛЕННЯ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО
ПСИХОЛОГА
ІМЕНІ КАГАЛЬНЯК ГАННИ ІВАНІВНИ
ІНСТИТУТ ПСИХОЛОГІЇ ІМЕНІ Г. С. КОСТЮКА НАПН УКРАЇНИ
ЛАБОРАТОРІЯ МЕТОДОЛОГІЇ І ТЕОРІЇ ПСИХОЛОГІЇ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГІВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
«СУЧАСНІ ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ОСОБИСТОСТІ: ЕКО-ТРЕНІНГ»
(8-9 квітня 2021 року)**

Умань-Київ, 2021

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України (протокол № 5 від 21.03 2021 р.)

Рецензенти:

Яковенко С.І., доктор психологічних наук, професор, перший проректор Київського інституту сучасної психології і психотерапії»;

Осадченко І.І., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту; завідувачка Польсько-української науково-дослідницької лабораторії психодидактики імені Яна Амоса Коменського Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

СУЧАСНІ ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ: ЕКО-ТРЕНІНГ [збірник тез доповідей VI Всеукраїнської науково-практичної конференції]. Відп. ред. В.Л. Зливков, Н.А. Харченко, С.О. Лукомська. Умань-Київ: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини; Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2021. 91 с.

Збірник тез «Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: еко-тренінг» створений за матеріалами VI Всеукраїнської науково-практичної конференції, яка відбулася 8-9 квітня 2021 року. У збірнику представлено результати аналізу зарубіжних та вітчизняних досліджень з питань впливу еко-тренінгів на психологічне здоров'я особистості; окреслено форми та методики організації тренінгів зі студентами в умовах дистанційного навчання; охарактеризовано екзистенційно-психологічні впливи пандемії COVID-19 на особистість студентів і викладачів; визначено перспективи подальших досліджень тренінгових технологій.

Збірник адресовано психологам, соціальним працівникам, студентам вищих навчальних закладів та всім, хто цікавиться психологією особистості та психологією діяльності у кризових ситуаціях.

м. Умань, м. Київ, 2021

© Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини; лабораторія методології і теорії психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України

ЗМІСТ

Андрусик О.О. Теоретичний аналіз емоційного інтелекту та його проявів в осіб юнацького віку	5
Бадьора Є.І. Специфіка роботи вихователя здо з дітьми з ООП в інклюзивній групі	8
Барчук Д.В. Психологічні передумови задоволеності працею молодих фахівців	9
Березовська Л.І. До питання психологічного благополуччя майбутніх психологів	11
Бойко Д.С. Основні критерії особистісної зрілості	13
Вахоцька І.О. Принципи і особливості використання тренінгових технологій в освітньому процесі студентів	14
Гичко Ю.В. Коучинг як технологія оптимізації персоналу	16
Грабовська С.Л., Гребінь Н.В., Дідковський Є.А. Технологія багатоетапної групової роботи в методиці інтерактивного навчання... ..	18
Гурлева Т.С. Прояви любові до іншого в екстремальних ситуаціях... ..	21
Дем'янчук Ю.Ю. Використання сторітелінгу (storytelling) у консультативній практиці	23
Загурська І.С. Значення адаптаційного тренінгу для розвитку соціальних навичок у першокурсників	26
Зливков В.Л. Специфіка організації Балінтовських груп	27
Зливков В.Л., Лукомська С.О., Котух О.В. Особливості проведення мозкового штурму у соціально-психологічних тренінгах.....	29
Зоріна І.В. Особливості формування екосвідомості особистості	31
Кацмаза І.О. Можливості збереження та відновлення власного психічного здоров'я учасниками бойових дій	32
Кирильчук І.В., Котлова Л.О. Програма розвитку суб'єктності молодших школярів в процесі навчальної діяльності	34
Коноплицька Д.Л. Арт-терапевтичні засоби психокорекції невпевнених у собі дітей старшого дошкільного віку з ООП в умовах інклюзивної групи	37
Копилов С.О. Взаємозв'язок екології культури та буття особистості: теорія і практика	38
Корняк Н.О. Тривожність в підлітковому віці	40
Косецька К.С. Особливості страху в підлітковому віці	41
Котлова Л.О., Тичина І.М. Консультативна робота психолога як пошук творчих ресурсів клієнта	43
Котух О.В. Історія становлення поняття самореалізація в філософії та психології	46
Лівандовська І.А. Використання тренінгових технік в розробці програми психологічного супроводу процесу гендерної ідентифікації сиріт в умовах дитячого будинку сімейного типу	48

Лівандовська І.А., Твердохліб О.В. Соціально-психологічні умови формування еко-свідомості особистості	50
Лукомська С.О. Сторітеллінг у контексті тренінгових технологій	52
Макарова А.В. Навички ефективного спілкування у профілактиці підліткового алкоголізму	55
Мельник О.В. Метафоричні карти «Адаптація»: шлях до усвідомлення психотравми	56
Міщенко М.С., Мутильовська Ю.П. Рекомендації з розвитку самоцінності особистості періоду дорослішання	58
Ольховецький С.М. Функції сім'ї, пов'язані із задоволенням потреб.	60
Перепелиця А.В. Зміни емоційного стан футболістів під впливом професійної діяльності	61
Перепелюк Т.Д. Я-концепція як умова професійного становлення практичного психолога	62
Пирог Г.В. Тренінг особистісно-професійного зростання як технологія підготовки студентів-психологів	64
Поліщук О.Р. До проблеми екологічної просвіти: психологічний аспект	66
Поліщук В.І., Харченко Н.А. Особливості професійної мотивації	67
Прокопчук О.В. Насильство як психологічно-соціальна проблема ...	69
Скоростецька Н.В. Використання консонансного методу арт-терапії в ЗДО враховуючи індивідуальні особливості дітей з ООП	70
Харченко Н.А. Розвиток професійної ідентичності викладачів засобами тренінгових технологій	72
Харченко Н.А., Маринова А.П. Тренінг командної взаємодії у роботі з підлітками	74
Черкаська Є.Ф. Профілактика і корекція емоційного вигорання у вчителів загальноосвітніх шкіл	76
Чупіна К.О. Соціально-психологічна робота з студентами з ООП засобами еко-тренінгів	78
Швець В.В. Технології розвитку особистості підлітків в умовах надання консультативних послуг спеціалістами КДМ.....	80
Шеленкова Н.Л., Махиня Н.М. Механізми політичної соціалізації молоді	81
Шулдик А.В., Шулдик Г.О., Кравцова А.В. Структура та чинники професійного вигорання вчителів початкових класів	83
Юрківська Л.Й. Економічний та психологічний аспекти позиціонування	85
Якимчук Б.А., Якимчук І.П. Розвиток пізнавальних інтересів школярів засобом інтерактивних технологій навчання	88
Ямнюк А.М. Вік дітей та їх реакції на розлучення	90

Шеленкова Наталія Леонідівна

Махиня Наталія Миколаївна

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,

м. Умань

МЕХАНІЗМИ ПОЛІТИЧНОЇ СОЦІАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ

Механізми політичної соціалізації визначаються перш за все соціально-економічною структурою суспільства, а дієвість цих механізмів багато в чому зумовлюється способом життя і культурою народу, суспільства. Вирішення питання про механізми соціалізації передбачає досягнення оптимального балансу між позиціями «Я» і «суспільство».

Ще з часів Г.Тардта вважають, що механізми політичної соціалізації включають в себе такі форми, як імітація, наслідування, ідентифікація, керівництво.

П.Бергер та Т.Лукман зауважують, що світ, який «інтерналізується» в ранньому віці, набагато міцніше укорінюється у свідомості, ніж світи, які «інтерналізуються» в більш пізньому віці [3].

Близькими до такої позиції є погляди вченого А.Бандури, який до найважливіших форм активності людини, що сприяють її наuczінню і соціальній

поведінці, відносить спостереження і наслідування [2].

У. Бронфенбренер основним механізмом соціалізації вважає прогресивну взаємну акомодацию (приспосованість) активного індивіда та змінюваних умов, в яких він живе: "...проявляючи позитивні знаки уваги по відношенню до дитини, можна стимулювати повторюваність і чіткість відтворення певної поведінки..." [4, с.19].

Принципово новий підхід до дослідження механізмів соціалізації пропонує в роботі О.В.Мудрик, виокремлюючи декілька "універсальних" механізмів, за допомогою яких відбувається процес соціалізації кожної людини і які він визначає як соціально-психологічні впливи середовища, які безпосередньо сприяють інтеріоризації зовнішніх групових норм та цінностей [5]. Такими механізмами соціалізації науковець вважає різноманітні сфери соціальної взаємодії, в які включається індивід протягом свого життя і які, відповідно до своєї специфіки, залучають його до певної системи цінностей, пропонують поведінкові орієнтири, навчають технологіям взаємодії і розвивають соціально-психологічну компетентність особистості.

На думку К.А.Абульханової-Славської, такі механізми соціалізації є вищим рівнем засвоєння соціальної дійсності через пізнання: традиційний механізм соціалізації (стихийний); інституційний механізм; стилізований механізм; міжособистісний механізм; рефлексивний механізм [1].

У соціалізації такої групи, як молодь, можна виокремити дві фази – соціальну адаптацію та інтеріоризацію. Перша означає пристосування молоді до соціальних, економічних, політичних умов, до рольових функцій, соціальних норм суспільства. Адаптація означає пасивне пристосування молоді до соціально-політичного середовища і його вимог. Політична соціалізація в тоталітарних системах зазвичай обмежується саме цією фазою. Однак, адаптивний характер взаємодії молоді людини із суспільством може бути зумовлений і специфікою молоді, її біопсихологічними чи психосоціальними обмеженнями. Друга фаза процесу соціалізації – інтеріоризація – це процес включення соціальних норм і цінностей у внутрішній світ молоді. Інтеріоризація передбачає активну взаємодію молоді людини із середовищем, яке вона здатна видозмінювати, коли в цьому є доцільність. Саме така форма взаємодії молоді і суспільства характерна для демократичних суспільств, в яких особистість, орієнтована на співвідношення індивідуальних та загально-соціальних цінностей у свідомості та поведінці, отримує можливість усвідомленого вибору. У такому випадку провідну роль у взаємодії із середовищем відіграє індивід.

Однак вчені також зауважують, що політична соціалізація не може розглядатися лише як процес простого відображення особистістю безпосередньо набутого або отриманого в процесі соціального спостереження досвіду. Одні і ті ж соціально-політичні ситуації по-різному сприймаються й оцінюються різними людьми, тому різні особистості можуть виносити із об'єктивно однакових соціальних ситуацій різний соціальний досвід. Отже, не менш важливими є індивідуально-особистісні фактори політичної соціалізації.

Література:

1. Абульханова-Славская К.А. Социальное мышление личности: проблемы и

стратегии исследования. *Психологический журнал*. 1994. №4. С.39–55.

2. A. Bandura. Social foundations of thought and action: a social cognitive theory. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1986.

3. Berger, P. L., Luckmann, T. The Social Construction of Reality. A Treatise on sociology of Knowledge. 1966.

4. Бронфенбренер У. Два мира детства: дети в США и СРСР. М.: Прогресс, 1976. 168 с.

5. Мудрик А.В. Социализация и воспитание в «смутное время». М.: Знание, 1991. 80с.